

บทที่ 1

บทนำ

หลักการและเหตุผล

ร้านขายยาแผนปัจจุบัน เป็นหน่วยหนึ่งของระบบสุขภาพที่อยู่ใกล้ชิดประชาชน ไม่เพียงแต่ทำหน้าที่ด้านการกระจายยาเท่านั้น แต่ยังมีบทบาทสำคัญเปรียบเสมือนเป็น "ที่พึ่งด้านสุขภาพ ของชุมชน" เป็นทางเลือกหนึ่งของคนไทยในการใช้บริการ เมื่อมีอาการหรือเจ็บป่วยเบื้องต้น(Common illness) นอกเหนือจากการจำหน่ายยา ร้านขายยาแผนปัจจุบันยังเป็นแหล่งที่สามารถให้คำแนะนำในการดูแล สุขภาพตนเอง ตลอดจนการแนะนำและส่งต่อไปยังแพทย์ผู้เชี่ยวชาญตามความเหมาะสม

ประเทศไทยมีร้านขายยาแผนปัจจุบันจำนวนมาก และกระจายในเขตต่าง ๆ ทั่วประเทศ เป็นส่วนหนึ่งของระบบสาธารณสุข โดยส่วนมากจะเปิดบริการตลอดทั้งวัน ทำให้ประชาชนเข้าถึงบริการสุขภาพจากร้านยาได้โดยง่าย ประกอบกับร้านขายยาเป็นหน่วยหนึ่งในภาคเอกชนการบริหารจัดการหรือการดำเนินการต่าง ๆ จึงสามารถช่วยประหยัดงบประมาณการคลังของรัฐในการดูแลสุขภาพของคนไทยซึ่งมีแนวโน้มและอัตราการเจ็บป่วยที่เพิ่มมากขึ้น

จังหวัดตาก มีลักษณะภูมิประเทศส่วนใหญ่เป็นพื้นที่ป่าไม้ที่ปกคลุมสูง และติดกับสาธารณรัฐสังคมนิยมแห่งสหภาพพม่า จำนวน 9 อำเภอ แบ่งเป็น สองซีก คือ ซีกตะวันออก จำนวน 4 อำเภอ ประกอบด้วย อำเภอเมืองตาก อำเภอบ้านตาก อำเภอสามเงา และอำเภอวังเจ้า ส่วนซีกตะวันตก จำนวน 5 อำเภอ ประกอบด้วย อำเภอแม่สอด อำเภอแม่ระมาด อำเภอท่าสองยาง อำเภอพบพระ และอำเภออุ้มผาง มีระยะทางห่างไกลกันมากจึงแบ่งพื้นที่ความรับผิดชอบเป็นซีกตะวันออก และซีกตะวันตกจำนวนประชากรทั้งสิ้น 519,662 คน สถานพยาบาลมีเพียงโรงพยาบาลของรัฐบาล ซึ่งประกอบไปด้วยโรงพยาบาลทั่วไป 2 แห่ง และโรงพยาบาลชุมชน 6 แห่ง และโรงพยาบาลส่งเสริมสุขภาพตำบลประจำตำบล ละ 1 แห่ง ซึ่งยังไม่เพียงพอต่อประชากรที่มีอยู่ อีกทั้งยังเกิดปัญหาจากการเดินทางโดยใช้เวลามากในการเดินทางแต่ละอำเภอของประชาชนที่รับการรักษาพยาบาลกรณีเร่งด่วน นुकเงินและจำเป็น จากสถิติมีการระบาดของโรคติดต่ออย่างต่อเนื่องซึ่งได้แก่โรคอหิวาตกโรค โรคไข้เลือดออก โรคไข้รูดสาธิต สำนักงานสาธารณสุขจังหวัดตาก กำหนดยุทธศาสตร์ด้านการพัฒนาระบบบริการสุขภาพโดยพัฒนาศักยภาพหน่วยบริการปฐมภูมิให้มี

คุณภาพและมาตรฐานสูงขึ้นในการส่งเสริมให้ประชาชนเข้าถึงบริการสุขภาพที่มีมาตรฐาน ทั้งถึงต่อเนื่องยั่งยืน การคุ้มครองผู้บริโภคเชิงรุก การส่งเสริมการดูแลสุขภาพโดยใช้หลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง ส่งเสริมงานวิจัยและการให้ความรู้ด้านสุขภาพ การส่งเสริมอาชีพด้านสุขภาพ และเอื้อต่อการเข้าถึงบริการของประชาชนที่สอดคล้องกับวิถีความเป็นอยู่ของประชาชนในพื้นที่ จากสถิติการจดทะเบียนต่ออายุร้านขายยาแผนปัจจุบันในจังหวัดตากปี พ.ศ. 2551 จำนวน 15 ราย ปี พ.ศ. 2552 จำนวน 15 ราย ปี พ.ศ. 2553 จำนวน 15 ราย ปี พ.ศ. 2554 จำนวน 16 ราย แต่เมื่อออกไปสำรวจพบว่าร้านขายยาที่ต่อทะเบียนมีการเลิกกิจการและหยุดกิจการชั่วคราวทำให้จำนวนร้านที่เปิดดำเนินการมีจำนวนลดลงเรื่อย ๆ ซึ่งไม่ตรงกับจำนวนที่จดทะเบียนไว้ ดังนั้นสำนักงานสาธารณสุขจังหวัดตากจึงมีการส่งเสริมและสนับสนุนการให้ความรู้เกี่ยวกับอาหารและยา โดยการจัดการอบรมให้ความรู้ด้านกฎหมาย ข้อบังคับต่าง ๆ ตลอดจนส่งเสริมอาชีพแก่ประชาชนอย่างต่อเนื่องโดยตลอด (เพิ่มข้อมูลร้านขายยา งานคุ้มครองผู้บริโภค สำนักงานสาธารณสุขจังหวัดตาก 2554)

จากข้อมูลข้างต้นแสดงให้เห็นว่า ร้านขายยาแผนปัจจุบันเป็นทางเลือกแรก ๆ ของผู้บริโภคในการรักษาอาการเจ็บป่วยเบื้องต้น แต่การศึกษาวิจัยด้านการตลาด และการลงทุนของร้านขายยาแผนปัจจุบันยังมีจำนวนน้อย ทำให้ผู้ที่สนใจในการลงทุนธุรกิจชนิดนี้ขาดข้อมูลเกี่ยวกับต้นทุน และผลตอบแทนของธุรกิจร้านขายยาแผนปัจจุบัน ดังนั้นเมื่อพิจารณาถึงข้อเท็จจริงที่กล่าวมาแล้วจึงเป็นการสมควร และเหมาะสมกับสถานการณ์ปัจจุบันอย่างยิ่งที่จะได้ทำการศึกษาองค์ประกอบด้านการตลาด และการลงทุน ซึ่งจะช่วยให้ทราบถึงต้นทุนและผลตอบแทนร้านขายยาแผนปัจจุบันในจังหวัดตาก เพื่อเป็นข้อมูลให้ผู้สนใจใช้เป็นแนวทางการตัดสินใจเลือกลงทุนของผู้ประกอบการต่อไป และใช้เป็นข้อมูลให้หน่วยงานทางราชการในส่งเสริมร้านขายยาแผนปัจจุบันให้ได้มาตรฐานเพื่อสนับสนุนการค้า และสุขภาพของประชาชน

วัตถุประสงค์

เพื่อวิเคราะห์ต้นทุนและผลตอบแทนของร้านขายยาแผนปัจจุบันในอำเภอเมืองตาก

ขอบเขตการศึกษา

1. ขอบเขตเนื้อหา

การศึกษาครั้งนี้ศึกษาเกี่ยวกับสภาพทั่วไป รายได้ ค่าใช้จ่ายในการลงทุน ค่าใช้จ่ายในการดำเนินการ ค่าใช้จ่ายคงที่ ค่าใช้จ่ายผันแปร การตลาด การวิเคราะห์ต้นทุน และผลตอบแทนของร้านขายยาแผนปัจจุบันในอำเภอเมืองตาก จังหวัดตาก โดยมีขอบเขตดังนี้

- 1.1 ศึกษาแหล่งที่มาของรายได้ของธุรกิจร้านขายยาแผนปัจจุบันในพื้นที่อำเภอเมืองจังหวัดตาก จำนวน 16 ราย
- 1.2 ศึกษาถึงต้นทุนค่าใช้จ่ายที่เกี่ยวข้องพร้อมอัตราผลตอบแทนที่ได้รับของธุรกิจร้านขายยาแผนปัจจุบัน จำนวน 16 ราย
- 1.3 ศึกษาถึงการดำเนินงานธุรกิจในด้าน โครงสร้าง และประกอบกิจกรรมของร้านขายยาแผนปัจจุบันในเขตอำเภอเมืองจังหวัดตาก จำนวน 16 ราย
- 1.4 ศึกษาถึงข้อคิดเห็นเกี่ยวกับปัจจัยที่มีผลต่อธุรกิจร้านขายยาแผนปัจจุบันในอำเภอเมืองตาก จำนวน 16 ราย
- 1.5 ช่วงเวลาที่เก็บข้อมูลระหว่างวันที่ 1 สิงหาคม 2554 ถึงวันที่ 15 สิงหาคม 2554

2. ขอบเขตประชากร

ประชากร (Population) ในการศึกษาครั้งนี้ คือ ผู้ประกอบการร้านขายยาแผนปัจจุบันในพื้นที่อำเภอเมืองตาก จังหวัดตาก ที่จดทะเบียนเป็นผู้ประกอบการร้านขายยาแผนปัจจุบัน จำนวน 16 ราย (งานคุ้มครองผู้บริโภค สำนักงานสาธารณสุขจังหวัดตาก 2554)

3. ขอบเขตด้านพื้นที่

ร้านขายยาแผนปัจจุบันในอำเภอเมืองตาก จำนวน 16 ราย สำนักงานสาธารณสุขจังหวัดตาก และคณะบริหารธุรกิจ มหาวิทยาลัยเชียงใหม่

4. วิธีการศึกษา

4.1 ข้อมูลปฐมภูมิ (Primary Data) เก็บรวบรวมข้อมูลจากการตอบแบบสอบถามจากร้านขายยาแผนปัจจุบันในจังหวัดตาก จำนวน 16 ราย (ข้อมูลจากงานคุ้มครองผู้บริโภค สำนักงานสาธารณสุขจังหวัดตาก จดทะเบียนผู้ประกอบการในปีพ.ศ. 2554) เพื่อสอบถามรายละเอียด ต้นทุน และรายได้โดยเฉลี่ยในการประกอบธุรกิจร้านขายยาแผนปัจจุบัน

4.2 ข้อมูลทุติยภูมิ (Secondary Data) เก็บรวบรวมข้อมูลค้นคว้าจากเอกสารวิชาการ หนังสือ เอกสารทางราชการ ตลอดจนรายการ ข้อมูลวิจัย และเอกสารอื่น ๆ ที่เกี่ยวข้อง

4.3 การวิเคราะห์ข้อมูล ในการศึกษาครั้งนี้ได้แบ่งวิธีการวิเคราะห์ข้อมูลเป็น 2 วิธีการวิเคราะห์เชิงพรรณนา (Descriptive Analysis) โดยนำข้อมูลต่าง ๆ ที่ได้จากการตอบแบบสอบถามของผู้ประกอบการร้านขายยาแผนปัจจุบัน ใช้ในการวิเคราะห์ เพื่อศึกษา

ข้อมูลทั่วไปของผู้ประกอบการรายขายยาแผนปัจจุบันเขตอำเภอเมืองตาก ด้วยสถิติเบื้องต้น เช่น การแจกแจงความถี่ ร้อยละ ค่าเฉลี่ย และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน

การวิเคราะห์เชิงปริมาณ (Quantitative Analysis) โดยนำข้อมูลต่าง ๆ ได้จากการตอบแบบสอบถามของผู้ประกอบการร้านขายยาแผนปัจจุบัน ใช้ในการวิเคราะห์เพื่อคำนวณหาต้นทุน และผลตอบแทนต่อการลงทุน และระยะเวลาคืนทุน (Payback Periods) มูลค่าปัจจุบันสุทธิ (Net Present Value Method) อัตราผลตอบแทนที่แท้จริง (Internal Rate of Return) เพื่อศึกษาแนวโน้มการลงทุนในอนาคตของร้านขายยาแผนปัจจุบัน

4.4 การรายงานผลการศึกษา

การศึกษาในครั้งนี้จะรายงานผลการศึกษาแบ่งออกเป็น 6 บทดังต่อไปนี้

บทที่ 1 บทนำ

บทที่ 2 แนวคิด ทฤษฎี และวรรณกรรมที่เกี่ยวข้อง

บทที่ 3 ระเบียบวิธีการศึกษา

บทที่ 4 ความรู้ทั่วไปเกี่ยวกับร้านขายยาแผนปัจจุบัน

บทที่ 5 การวิเคราะห์ต้นทุนและผลตอบแทนของธุรกิจร้านขายยาแผนปัจจุบัน

บทที่ 6 สรุปผลการศึกษาและข้อเสนอแนะ

นิยามศัพท์

ต้นทุน หมายถึง ค่าใช้จ่ายในการลงทุนทั้งหมดที่เกี่ยวข้องในธุรกิจร้านขายยาแผนปัจจุบัน

ผลตอบแทน หมายถึง ผลต่างระหว่างรายรับกับค่าใช้จ่ายเป็นผลประโยชน์ที่ผู้ลงทุนจะได้รับในการทำธุรกรรมดังกล่าวจากการลงทุนนั้น ๆ

ร้านขายยาแผนปัจจุบัน หมายถึง ร้านขายยาแผนปัจจุบันในอำเภอเมือง จังหวัดตาก ประกอบด้วย

1. ขย 1 หมายถึง ขายยาแผนปัจจุบัน
2. ขย 2 หมายถึง ขายยาแผนปัจจุบันเฉพาะขายบรรจุสำเร็จที่ไม่ใช่ยาอันตรายหรือยา

ควบคุมพิเศษ

มูลค่าปัจจุบันสุทธิ หมายถึง การคำนวณหาผลต่างระหว่างมูลค่าปัจจุบันของผลตอบแทนที่คาดว่าจะได้รับในอนาคต ตามอัตราผลตอบแทนขั้นต่ำที่ต้องการ หรือตามอัตราค่าของทุนที่ประมาณไว้กับเงินที่จ่ายลงทุนครั้งแรก

อัตราผลตอบแทนจากการลงทุน หมายถึง การคำนวณหาอัตราผลตอบแทนที่จะได้รับจากการลงทุน

ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับ

1. ทำให้ทราบต้นทุน และผลตอบแทนของร้านขายยาแผนปัจจุบันในอำเภอเมืองตาก
2. เพื่อเป็นแนวทางในการประกอบธุรกิจ และเป็นประโยชน์ต่อการตัดสินใจในการลงทุนของผู้ประกอบการที่สนใจในการประกอบร้านขายยาแผนปัจจุบัน